

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812-02 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש כו אייר תשפ"א: הדלקת נרות: ירושלים 6:48 תל-אביב: 7:03 חיפה 6:56 מוצאי שבת: ירושלים: 8:04 תל-אביב: 8:07 חיפה: 8:07 ר"ת: 8:40

פרשת בהר בחוקותי

בטהון ושמה בחלקו

שלוות נפש הבוטח...

סיפר תלמיד מחו"ל שבא ללמוד בישיבת באר יעקב: "ערב אחד ניגש אלי ראש הישיבה הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל ושאלתו בפיו: האם יש לי להלוות לו כעת חמשת אלפים דולר... השבתי לו שאין אצלי כעת יותר ממספר דולרים בודדים.

"הוא סיפר לי שהתחייב לפרוע חוב של הישיבה בסכום זה, עד שעה עשר בלילה, ואמנם ניסה במשך היום להשיג את הסכום אך לא עלתה בידו, לכן חשב שיעשה השתדלות אחרונה וישאל גם אותי.

"החלטתי, מתוך סקרנות, לעקוב אחר מעשיו של ראש הישיבה. ולפלילתי הרבה ראיתי שאחרי תפלת מעריב לא עלה לביתו לטעום דבר-מה כדרכו, אלא המשיך את סדר לימודו בישיבה. אני שידעתי את העול שרובץ כעת על לבו, נדהמתי משלוות נפשו של ראש הישיבה ומלמודו במנוחת הדעת.

"והנה לתדהמתי הרבה, רואה אני כיצד ברבע לעשר, - רבע שעה לפני השעה שהתחייב לפריעת החוב - נכנס יהודי מחו"ל שבנו לומד בישיבה ואשר החליט באותו יום להפתיע את בנו מבלי להודיעו קודם על ביקורו. עם כניסתו לישיבה ניגש מיד לומר "שלום עליכם" לראש הישיבה, והניח על שולחנו כתרומה לישיבה, סך חמשת אלפים דולר בדיוק!

"לאחר כרבע שעה, בשעה היעודה, הגיע המלוה וקיבל בחזרה את חובו. מה שהפליא אותי ביותר הוא שעל פניו של רבי משה שמואל לא היה ניכר שום התפעלות מה"מופת" שנתרחש זה עתה (כשם שלא היה ניכר עליו "מתח" קודם לכן) מרוב פשטות בטחונו המושלם בבוראו, כאילו היה רגיל בכגון דא.

הלמות עמלים

עשיר ורש מייחלים להשי"ת...

סיפר הגרי"ד סולובייצ'יק זצ"ל (בשיעורו על החומש) על כ"ק האדמור מסוקולוב ששאל: בשלמא מה שיש אוכל לעני מובן, שהרי כשקם בבוקר ורואה שאין לו מה לאכול שופך ליבו בתפלה להשי"ת והוא מזמן לו אוכלו, אבל העשיר, מהיכן יש לו אוכל, הרי הוא לא מרגיש צורך להתפלל על כך להשי"ת?!

אלא תירץ רבי יוסף דוב: הרי חז"ל אומרים שמי שיש לו מנה רוצה מאתים, נמצא שעל מה שאין לו הוא מתפלל להשי"ת, ובזכות זה שמתפלל על מה שאין לו, יכול לאכול מה שיש לו... מתוך מאמר

הבוטח בה' שמספק לו כל צרכו, הריהו שמה בחלקו ואינו דואג דאגת המחר!

נלמד מהפסוק: "ואכלתם לשובע... וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית... ועיויתי את ברכתי" (פרק כה-ט, כ, כא) והקשו המפרשים: וכי אם לא ישאלו "מה נאכל בשנה השביעית" לא יצוה הקב"ה את ברכתו ומדוע תלה את ברכתו ב"וכי תאמרו מה נאכל!!" ומפרש הספורנו, שאם לא ישאלו "מה נאכל" יקויים בהם "ואכלתם לשובע" - שיהיו הפירות רבי המזון כענין שהיה בעומר שהיה מספיק לגדול כמו לקטן כאמרם ז"ל "אוכל קמעה ומתברך במעיו" וממילא יספיקו פירות הששית גם לשביעית. ואולם אם "יאמרו מה נאכל" כלומר: כאשר יסופק הדבר אצלם ולא יבטחו שיהיה המעט מספיק באיכותו, או אז "ועשת את התבואה לשלוש השנים" באופן שתשבע העין מראות, ואז תספיק הכמות.

הגאון רבי פנחס הלוי הורוביץ זצ"ל כתב בספרו הפלאה (כתובות סז): לבאר את אמרת חז"ל "איזהו עשיר השמח בחלקו", כלומר, שאינו בוטח על ממונו, לפי שדרך הטבע האנושי לשמוח בדבר רווח שנתחדש לו וכשהורגל בו אינו שמח בו. אבל אדם המשכיל שיודע כי מה שיש לו אינו שלו, וכל שעה ושעה הוא במתנה מאת השי"ת, הוא שמח בכל עת... וכן הוא בחיי האדם שנאמר "כל הנשמה תהלל י-ה", שאמרו חז"ל על כל נשימה ונשימה יש להלל ולהודות, כי אינו בטוח בחייו אלא על כל נשימה הוא נותן שבח כאילו נולד היום...

ובזה מובן מה שאיתא בזהר הק': רב המנונא הוי מצלי על מזוני כד יהבין ליה למיכל [=היה מתפלל על מזונו כאשר הוגש לפניו לאכול], והיינו, אף שהיה מוכן לפניו, לא שם מבטחו עליו אלא בעת אכילתו הוא מקבל מהשי"ת. וזה שאמר יעקב "ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש" שהיה לו לומר "ונתן לי לאכול וללבוש", אלא כוונתו היתה לומר שהלחם שמוכן כבר לאכול והבגד שמוכן כבר ללבוש, אעפ"כ באותה שעה שאוכל ולבוש כאילו אז נותן לו.

זהו שאמרו חז"ל "לא ניתנה התורה אלא לאוכלי המן". והיינו שבשעת אכילה מקבל מהשי"ת. הוא שנאמר "ואתה נותן להם את אכלם בעיתו" כלומר: בעת אכילה ממש... וממילא כשהקב"ה נותן פרנסה לכל אחד ואחד, אין להחזיק טובה אלא להקב"ה לבד. עכ"ד ההפלאה.

לעומת זאת, כותב החובת הלבבות (שער הבטחון): "ומי שבוטח בזולת ה', מסיר האלוקים השגחתו מעליו, ומניח אותו ביד מי שבטח עליו". ומבאר הגר"א דסלר זצ"ל: כלומר, מי שבוטח בכוחות הטבע, שמשמש בהם בחכמתו מתוך מחשבה שכך יצליח, ואינו בוטח בהשי"ת שהוא יצליח דרכו, אזי השי"ת מוסר אותו להנהגה טבעית, וכו', ומי שבוטח בה' ומאמין שהשי"ת לבדו מנהיגו, זוכה לראות השגחת ה' גלויה עליו וס"ד מיוחדת, ולפעמים גם ניסים גלויים כפי רום מדרגתו.

קיבוץ וריבה פעלים לתורה...

בחודש העבר הסתלק מעולמינו דמות פלאים בזיכוי הרבים, אשר כמעט ולא נמצא בקרב עסקני היהדות החרדית, בחמישים שנה האחרונות, מי שקיבוץ וריבה פעלים לתורה בכאלו ממדים כמותו, שמו של אותו גאון וצדיק הוא **רבי ירחמיאל קראס ב"ר יעקב ליבר זצ"ל**.

כל מי שמעט הכירו, ראה שכל מעשיו הכבירים נועדו אך ורק להרבות תורה ויהדות בעם ישראל ובעולם, ללא כל טובת הנאה אישית. ואדרבה, הוא זה שמסר את כל כולו, זמנו, כספו וכוחו, כדי להרבות תורה ודעת, בשיעוריו ובדרשותיו, בהקמת מסגרות לימוד ומתיבתות לנערים. ישיבות למתחזקים. כוללים לאברכים, וקעמפים לימי בין הזמנים. לא נגזים אם נאמר כי רבבות משפחות בני תורה חבים לו את חייהם הרוחניים.

הרב ירחמיאל לא היה עוד אחד מהפעילים במוסד או ארגון כל שהוא להפצת תורה, אלא הוא עצמו היה המוסד. הוא היה "אירגון קירוב" בפני עצמו. הכל נשא על כתפיו. גם הרביץ תורה בפיו ובכתב. גם גייס את המשאבים והכספים להחזקת התורה, גם ערך ביקורי בית לקירוב רחוקים לתורה (כפי שנספר ב"נ בס"ד בעלון **איש לרעהו** פרשת במדבר) וגם הוציא יקר מזולל, והכניס רבים למוסדות תורה.

לא פלא שרבינו הגרא"מ שך זצ"ל העריצו ביותר, וכשהיה הרב שך מגיע לישיבת גרודנא באשדוד למסור את שיעורו השבועי והיו רבני הישיבה ותלמידיה מקבלים פניו, שאלתו הראשונה הייתה: היכן הרב ירחמיאל? ואז היה מוסר בידיו מעטפה ובתוכה סכום נכבד לסייע למפעליו. וכך היה כשהגיע להתייעץ עם הגאון **רבי חיים גריינימן זצ"ל** (אבי המתיבתות), היה רבי חיים יוצא מגידרו ומקבלו מיד למרות התור הארוך, בהעריכו את יקרת רגעיו של הרב ירחמיאל.

ואכן ניצול הזמן, ויכולת ההספק של הרב ירחמיאל היה מדהים ובלתי נתפס, כשמרא דכולא עלמא מסייע על ידו. זריזותו היתה כעין הברק כשהוא מנצל כל חלקיק רגע ושבריר דקה ללימוד התורה והפצתה, תלמידי ישיבת גרודנא באשדוד היו נהנים כל פעם מחדש לראות את הפלא שנגלה לעיניהם לעיתים תכופות, כיצד הרב ירחמיאל יוצא עם רכבו לאחר תפלת שחרית בישיבה, לעיר בני ברק, לטפל בעניני הילדים שהכניס שם למתיבתות, וכבר בתחילת סדר א' תוך שעה ורבע! (ראוהו יושב בכולל שבישיבה, שבאשדוד) כשהוא שקוע בלימוד הסוגיא עם החברותא: פשוט לא יאומן!

כמה מתאים ואופייני לרבי ירחמיאל, השם שניתן לסדרת ספריו: "ותלמודו בידו", שכן בכל זמן ומקום ובכל פעילות שעשה היה הוא ותלמודו בידו. פיור חידושי תורה בשפע באזני כל מי שרק היה מוכן לשמוע, ומי לא רצה לשמוע פה מפיך מרגליות! כשהיה נוהג ברכבו לנסיעות מעט ארוכות בערי הדרום לפעילותו השוטפת, היה מציב סטנדר בינו לבין החברותא שישב לצידו, והיו לומדים יחדיו כל הדרך ברינתא דאורייתא כאילו נמצא בבית המדרש, כשאת ההערות המתחדשות כותב בפניקסו על ההגה...

פעם שאלנו אותו לתומינו: היתכן? היאך אפשר עם כזו פעילות עמוסה ועניפה בערי השדה, להמשיך להיות שקועים ככה בלימוד התורה ולהספיק כה הרבה במסירת שיעורים ודרשות וכתבת אלפי דפים של חידושי תורה?!

וכך השיב לנו: יש לי "סיסמא" אחת חזקה שמלווה אותי תמיד בכל צעד, ובכל פעולת-קירוב שאני עוסק בה, והיא לשון **הרמב"ם** (בפ"ג מת"ת ה"ד): "היה לפני עשיית מצוה ותלמוד תורה, אם אפשר למצוה להעשות ע"י אחרים לא יפסיק תלמודו. ואם לאו, יעשה המצוה ויחזור לתלמודו". תבין שמרגע שאני יוצא למצוה שא"א ע"י אחרים ועד לסיומה, יש בי כוונה ומחשבה אחת: "לחזור לתלמודו"! הלימוד שאחזתי בו עומד לנגד עיני לחזור אליו בהקדם! זה שמסייע לי לא לצאת מהלימוד וגם לחזור מיד לשקוע בו מיד. בכל עשייה ועשייה, אינני מסיח את הדעת מ"ויחזור לתלמודו"!

למשמע דבריו הוספנו ואמרנו, שיתכן שלשון הרמב"ם "ויחזור לתלמודו" אינו רק הוראה, אלא גם הבטחה, שאם מפסיק תלמודו למצוה שחייב בה, על-מנת לחזור, מובטח לו שזה לא יוציאו מהלימוד ח"ו, אלא יוכל בקלות לחזור לתלמודו!

לימוד התורה של הילדים מגינה עליהם....

בחורף שנת תשנ"א פרצה "מלחמת המפרץ", שנמשכה כחודש ימים. הצורך מבגדד התקין את היהודים בארץ הקודש בטילי "סקאד" ורק בניסי ניסים ניצלו התושבים ממות לחיים.

באותם ימי אימה וחרדה, כשכל הישוב בארץ ישראל נתקף בפחד נורא ומחדרים (האטומים) אימה, באו מנהלי וראשי ת"ת "סוכת דוד" בירושלים, ושאלו את הגאון **רבי יהודה צדקה זצ"ל** האם רשאים אנחנו להמשיך בלימודים כרגיל גם בימי החרום? האין זו סכנה להוציא את הילדים לעת כזאת מרשות הוריהם, ולטלטלם לת"ת?

הם סיפרו לו, שלמעשה כבר שאלו את פי גדולי ישראל איך לנהוג בשעה כזאת, והורו להם במפורש שלא לבטל תינוקות של בית רבן מלימודיהם, אבל מי מסוגל לקחת על עצמו אחריות כבירה זו?

הקשיב הרב צדקה לדבריהם וענה בהחלטיות: "אני לוקח על עצמי את האחריות! בהוסיפו: "עליכם לדעת, כשהילדים ילמדו תורה, הם נמצאים במקום המוגן והבטוח ביותר! אין לכם בכלל מה לפחד!"

וזאת ליהודה

ככל שירבה אדם בעצמו ובעם ישראל את לימוד התורה וקיום המצוות, כן ייטיב עם העם!

נלמד מהפסוק: "אם בהקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו... וישבתם לבטח בארצכם ונתתי שלום בארץ" (פרק כו-ג, ד, ו)

נמצאנו למדים, כי מי שחפץ באמת ובתמים לתרום תרומה נכבדה ומכרעת להגנת העם והארץ. מי שחפץ באמת לסייע להדיפת האויבים ומיגורם ובהשגת שלום ובטחון. אין לו אלא למלא וליישם את אותם הוראות המפורשות בתורה: לעמול בלימוד התורה ולקיים מצוותיה! כי רק על ידי אלו מובטח שלום ובטחון בארץ. וממילא, ככל שיותר יתרבה לימוד התורה וקיום המצוות בעם, כן תגדל ותתחזק רשת ההגנה והבטחון.

אמרו חז"ל (בתד"א): כל זמן שבני אדם מבטלין מן התורה, מבקש הקב"ה להחריב את העולם, וכדכתיב: "כי לה' מצוקי ארץ וישת עליהם תבל", ואין מצוקין אלא תלמידי חכמים. ואמרו: בכל יום יוצאים מלאכי חבלה מלפני הקב"ה לחבל את כל העולם כולו, ואלמלא בתי כנסיות ובתי מדרשות, שתלמידי חכמים יושבין בהם ועוסקים בתורה, היו מחבלים את כל העולם כולו מיד....

על הפסוק "עת לעשות לה' הפרו תורתך" כתב **הרמב"ם** בפירוש המשנה (סוף מסכת ברכות) דברים נוקבים בזה הלשון: "יאמר כי כשיבוא העת להפרע מהם ולהנקם, יזדמנו סיבות לבני אדם להפר התורה, כדי שיבוא עליהם העונש במשפט, וזה הענין ארוך ורחוק עמוק עמוק מי ימצאנו". וכשהיה הגאון **רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל** מציג בפני תלמידיו (בישיבת סלבודקה) את דברי הרמב"ם הללו, היה מוסיף ואומר: אין לך "להפר תורה" יותר מאשר ביטול תורה ח"ו!

הגאון הנצי"ב (בפירושו **הרחב דבר** עה"ת) כתב (הביאו הגאון **רבי ראובן כץ זצ"ל** בספרו **דגל ראובן**) שכאשר מגיעה שעת החורבן ומלחמה על כח היהדות וקיום האומה, אזי נדרש לשרי ישראל המתחזקים על קיום האומה להשחין את הסיף, היינו כח התורה שבעל פה ופילפולה. וההכרח להרבות תלמידים וזכות תלמוד תורה דרבים.

וגם להעיר את המון ישראל להיות מקיימי התורה ע"י פריסת תופשי התורה, ונמצא כולם עוסקים במלחמתה של תורה, אלה עמלי התורה משיבי מלחמתה שעה ואלו יושבים על הכלים. כי רק זה דרך ההגנה בימי ישעיה ויחזקיה, וחובל עולו של סנחריב מפני שמן התורה שהיה בימיהם".

מוסיף הדגל ראובן: "בימים אלו, יותר מבכל זמן אחר, חובת-זכות היא להחליץ במלוא האונים והעוצמה, לתמוך ולחזק את היכלי הישיבות, לקיים ולבסס את בתי האולפנא, לבצר ולייחד את תלמודי התורה, שבהם נלמדת התורה שבעל פה, ככתוב "והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל".

כי רק בכח התורה וסמכותה מתחזקת ומתייצבת ההגנה וההצלה נגד הקמים עלינו. ורק במלחמה שעה של התורה מתחזקת ומתבצרת תקוות הנצחון להכנעתם של העמלקים". עכ"ד.

שלימות בגמילות חסד - כאשר נעשה באופן המועיל ביותר לזולת!

נלמד מהפסוק: "ונתתי גשמיכם בעתם" (פרק כו-ד)

ואמרו חז"ל: מהי בעתם? לא שכורה [שלא תשתה יותר מדי] ולא צמאה אלא בינונית. דבר אחר: בעתו - בלילי רביעית ובלילי שבתות. ופירש רש"י: שאין טורח על בני אדם דאין הולכים בדרכים (תענית כב:). עוד אמרו חז"ל (מד"ר לה-ט): בימי הורדוס המלך היו גשמים יורדים בלילות, ובשחרית נשבה הרוח נתפזרו העבים וזרחה החמה, נתגנבה הארץ והיו פועלים יוצאים ועוסקים במלאכתם, ויודעים שרצון אביהם שבשמים הם עושים כך צריכה להיות ההטבה מאדם לחברו, באופן הנוח ביותר לחברו.

כתב רבינו בחיי זצ"ל (בספרו כד הקמח): "וצריך אדם להזהר במדת החסד, שעם מדה זו יתמשל לבוראו יתברך וילך בדרכיו, כי המדה הזאת היא ממדותיו ובה הוא יתעלה, מנהיג עולמו. וכן אנו אומרים בתפלת יוצר, המנהיג עולמו בחסד, ובו נברא העולם שנאמר (תהלים פט-ג) אמרתי עולם חסד יבנה.

וכל הזהיר במדה זו - כותב רבינו בחיי - הוא מי שנפשו שפלה והוא הירא את השי"ת. והמדה הזו שהחזיק בה בחייו שואבת נשמתו לחיי העולם הבא, והיא מחופפת עליו כעטרה לראש. הוא שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים קג-ז) וחסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו וצדיקתו לבני בנים.

ומובא במעם לועז (אבות) בשם הספרים הק', שיש בשמים מלאכים הממונים על גמילות החסד שעושים ישראל למטה. וכשמדת הדין מקטרגת על ישראל מראים אותם המלאכים החסד שעושים ישראל, והקב"ה מרחם על ישראל, מפני שהוא יתברך חפץ חסד הוא. ואם כן, ראוי גם לאדם להתנהג במדה זו, שאפילו אם רואה בחברו דבר רע, אבל יש בו צד טוב, יסיר כעסו מעליו.

"כדי שיתחזק האדם בדרכי הצדקה והחסד" - כותב הגאון **רבי אליהו הכהן מאיזמיר זצ"ל** (בספרו **שבט מוסר פ"ל**) - "ישים לנגד עיניו, שהקב"ה מקור הצדקות והחסדים, ותמיד, בלי הפסק רגע, עושה צדקה וחסד בעולמו עם הכלל ועם הפרט. ומכיון שכן, כאשר יזדמן ביד האדם לעשות צדקה וחסד, נמצא שהקב"ה עושהו שלוחו, והשליח כמשלח, כדברי חז"ל (קידושין מא:): וא"כ כמה שמחה צריך האדם בעצמו, וכמה השתדלות וזריזות נמרץ לעשותו, כיון שנעשה שלוחו של בוראו.

דוד המלך אומר (בתהלים פו-ב): "לדוד שמרה נפשי כי חסיד אני". נשאלת השאלה: כיצד זה משבח דוד ומכנה עצמו בתואר חסיד, והרי אדם העושה מעשה חסד ומפרסמו, מנכים לו משכר המצוה שעשה?

וביאר הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל: כאשר מתפאר אדם ומפרסם שאיש חסד הוא, הרי רבים משכימים לפתחו ומבקשים עזרה. ובוודאי, כאשר תולה שלט על ביתו שדלתו פתוחה לכל מי שזקוק לעזרתו. הוא שאמר דוד "כי חסיד אני" הוא פרסם והודיע שדלת ביתו פתוחה בכל עת ובכל שעה לענות לשואליו ולהשיב להם דבר הלכה.

"לעזור ליהודי"

סיפר הגר"ר דניאל לוי זצ"ל (אב"ד ציריך): באחד הימים נכנסתי לביתו של הגאון **רבי משה פיינשטיין זצ"ל** שהייתי מקורב אליו. אמרה לי הרבנית כי הרופא אסר על רבי משה לדבר, ולכן עלי לשים לב שלא להטריח את רבי משה בדיבור. ואכן ישבתי אצלו והשתדלתי שהרב ימנע מלדבר.

והנה באמצע "שיחתנו" נשמע צילצול טלפון, רבי משה רמז לי בידו שארים את השפופרת. עניתי לטלפון וניסיתי להסביר את המצב שרבי משה אינו יכול לדבר. אך התברר לי שעל הקו היתה אשה גלמודה שכל בקשתה מרבי משה שיעשה השתדלות עבורה להשיג לה הנחה מסויימת בתשלום שכירות הדירה אשר גרה בה...

כשהבין רבי משה מתוך שיחתי עמה במה דברים אמורים, לקח ממני בעצמו את שפופרת הטלפון והחל לדבר עמה בכל חיותו בנושא שהציק לה, ניסה להרגיעה והתווה באזניה את האופן שמתכוון להשתדל בעבורה.

בתוך כך נכנסה הרבנית, וכשראתה אותו משוחח כרגיל נזעקה: "הראש ישיבה הרי יודע שהרופא אסר עליו לדבר!" רבי משה נעמד וענה לה בנחת בזה הלשון (תורגם מאידיש): "אנו נמצאים בעולם הזה כדי לעזור ליהודי..." **הלמות עמלים - ח"ב**

משכיל אל דל...

כ"ק האדמו"ר הזקן מסטריקוב - רבי אלימלך מענדל זצ"ל התבטא פעם: "מילדותי אני נוטל כסף כדי להחיות יהודים". ואכן היה האדמו"ר מיוחד במדת החסד. משנזדמן לידו מעשה צדקה או חסד. היה עוסק בו בזריזות ובמסירות עד שנמצאה הישועה לאותו נזקק.

ומעשה באחד החסידים שתינה לפניו את צרתו. בעל הבית שאצלו עובד לפרנסתו פיטרו מעבודתו ובביתו אין פרוטה לפרוטה לכלכלת ילדיו הקטנים הסובלים עד כדי חרפת רעב.

מחוץ לחדרו של האדמו"ר המתין קהל גדול. אך לתדהמתו של אותו חסיד, הרבי לא השתהה אפילו רגע אחד. הוא קם ממקומו ויצא בחשכת הליל עם משמשו כשהוא מועיד פעמיו למעונו של אחד מחסידיו שהיה ברשותו מפעל גדול. הוא הקיש על דלתו וצויה על חסידו בעל המפעל, לשבץ את אותו יהודי עני בין עובדי המפעל...

כאשר שב הרבי למעונו עדיין המתין לו הקהל, כשהוא ממשיך בעבודת הקודש, שש ושמח על החסד שזכה בו להוציא עוד יהודי מצרה לרווחה ומאפילה לאורה.

מתוך מאמר לזכרו

חסד בגופו...

סיפר מגיד שיעור מאחד הישיבות בירושלים, שלאחר שינויים וצימצומים שנעשו בצוות הישיבה, קיבל הודעה כי כנראה יאלץ לעזוב את משרתו. הלה שהיה בעל משפחה גדולה, נפלה עליו ההודעה כרעם ביום בהיר, והיה דואג מאוד כיצד יפרנס את משפחתו.

הוא נכנס אל הגאון **רבי מאיר סולובייצ'יק זצ"ל** שהיה ידוע במסירותו להיטיב עם הזולת וביקש טובתו שיואל להתקשר ולהשפיע על צוות הנהלת הישיבה שלא יפטרוהו. לפליאתו ענה לו: "אני לא מדבר בטלפון דברים כאלו". הוא הבין שכנראה אינו רוצה להתערב. אך מה רבה היתה פליאתו כשהתברר כי כבר למחרת לא חס רבי מאיר על כבודו ומעמדו והלך בעצמו למשרד הישיבה בכדי לשוחח עם מנהל הישיבה על כך. כמובן שבקשתו התקבלה והלה לא פוטר **מתוך מאמר לזכרו**

להתחסד ולהטיב זה לזה...

התקשר אדם להגר"א מן שליט"א וביקש להכניסו לפני הגאון **רבי חיים קנייבסקי שליט"א** כדי להציע שאלה הרת גורל: בתו התארסה עם בחור חשוב והחתונה נקבעה לעוד שלושה שבועות, והנה הודיעו הורי הבחור שגילו אצלו את המחלה. שאלו את רבם בענין החתונה, וענה שאין בכוחו להכריע. רק אדם אחד יכול לפסוק בענינים והוא רבי חיים קנייבסקי.

ואכן התייצבו שני הצדדים בחדרו של רבי חיים ושאלו: הבחור מקוה להבריא בס"ד, אבל בשנה הקרובה יאלץ לעבור טיפולים קשים ומרים, ואיך יגרור עמו את ארוסתו לשנה כה קשה. לפיכך אם תרצה הכלה להמשיך את הקשר, ידחו לפחות את החתונה. הכלה טוענת שאדרבה, זה תפקידה, להיות עזר כנגדו בתקופה הקשה, ועליהם להנשא מיד.

שמע רבי חיים את הנידון והכריע שהחתונה תתקיים במועדה בעיתה ובזמנה וברכס בבנין עדי עד. וביום החתונה נסע רבי חיים לחזק את בני הזוג והופעתו עוררה התרגשות רבה. השמחה הרקיעה שחקים כשרבי חיים רקד עם החתן כרבע שעה, ואח"כ ליווהו בני הזוג והוריהם למכונית.

בדרגו חזרה, נשאל רבי חיים למקור פסיקתו לקיים את החתונה במועדה. והשיב, שלנגד עיניו עמד המדרש במלך קציא (ראה מדרש רבה בראשית לג-א) שכאשר כל צד התעקש לצדד בטובת רעהו, העצה למלא רצון שניהם באם יתחתנו ויטיבו זה לזה. לכן הורה לקיים החתונה במועדה לבנין עדי עד. **תורת חיים**

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

אחריות-הורית / הרב נפתלי וינברג

בימינו החינוך לגבולות הוא ממש יסוד החינוך, שכן נושבות לכיווננו רוחות רעות של מתירנות מאמריקה ומאירופה. רוחות של אנטי-חינוך ששוללות את כל מעמדם של ההורים וסמכותם לומר לילד 'לא'.

ההפקרות הזו מתעצמת באמריקה ובאירופה, ולפי מה שאני שומע אפילו במדינות פחות מודרניות - כמו בדרום אמריקה - זה כבר גם מחלחל לאורך ולרוחב. כל אחד עם האגו שלו, הזכויות שלו והנוחיות שלו. השורשים נטועים עמוק ביון וברוחות הדמוקרטיה, אך על ההתעצמות של התקופה האחרונה לא חלמו אפילו הגויים בדורות קודמים.

* * *

לצערנו הרוח הזו לא עוצרת מחוץ למחננו. היא כבר מחלחלת גם לבתים של אנ"ש ולמוסדות החינוך. בשיחות ארוכות שאני מקיים עם מנהלי מוסדות, מפקחים חינוכיים, הורים ומורים, אני שומע שהתופעה כבר זועקת עד השמים. גם מחנכים שרוצים לחולל שינוי נרתעים ופשוט "שוחים עם הזרם" - וכי מה חסר להם שִׁפְטָרו אותם?

כמובן שהמצב אצלנו יותר טוב מאשר שם בחוץ, אך האם בזאת נתנחם? סוף כל סוף אנחנו לא חיים בבועה, והקלקול שסביבנו מקרין פנימה 24/7

מי יכול לגרום לתיקון המצב? רק אנחנו בעצמנו! כאשר נתעורר לשנות את החינוך בבית, וממילא גם נדרוש רוח זו במוסדות אזי יש תקווה לשינוי. ועד אז חובה על כולנו להשמיע את האמת לאמתה ללא מורא ופחד! ויהי רצון שנזכה לאמת ולגאולה השלימה, ויאמר לצרותנו די!

בספר ויקרא פרק כ' פסוק ט' נאמר: **"איש איש אשר יקלל את אביו ואת אמו מות יומת"**. פסוק נורא. ללא ספק.

כאשר נתבונן נבחין שהמיקום של הפסוק לא מובן. פרק זה עוסק באיסורי עריות, כפי שהתורה מפרטת בהרחבה. לפני הפסוק שלנו מובאת (בפסוקים ז-ח) ההוראה **"והתקדשתם והייתם קדשים... ושמרתם את חקתי... אני ד' מקדשכם"** ולאחר הפסוק שלנו פירוט כל העריות האסורות.

נשאלת השאלה: מדוע "נִשְׁתַּל" הפסוק במקום שלכאורה אין לו כל שייכות? מה בין קללת הורים לעריות? ומה משמעות הפסוקים המקדימים של **"והתקדשתם"** וגו' לגבי חטא זה?!

* * *

לענ"ד מלמד אותנו המיקום של הפסוק יסוד מרכזי ביותר: הבה נתבונן איך מסוגלת נפש-יהודי להגיע לשפלות שכזו לקלל את אבא ואימא? ומאחר שהפסוק מדבר על עונש מיתה הווה אומר שזה היה בעדים ובהתראה. כלומר שני עדים מתרים בו שהמעשה החמור הזה יחייב אותו בלא פחות מאשר עונש-מוות! והוא בכל זאת מקלל. הייתכן? האם מדובר בכלל ביצור "נורמלי"?

כדי להבין זאת עלינו להבין את המושג "גבולות". הורים חייבים לחנך את ילדיהם לדעת ולהפנים שיש דברים שהם לא יכולים לקבל. ואין הכוונה כאן לדברים אסורים. מה שאסור - פשיטא שהוא מחוץ לתחום! הכוונה לדברים מותרים, לא כל מה שאתה רוצה - אתה מקבל. נקודה. כן. גם אם לחברים יש...

* * *

אבל לא כל ההורים מסוגלים לעמוד בלחץ. וכאשר הילד מנצח, אז הוא קולט שהוא בעצם יכול להשיג הכל, הן דברים מותרים ובהמשך גם דברים אסורים. ילד כזה מפתח אישיות בעייתית חסרת שליטה - של אדם שלא מסוגל להתאפק. כבר מגיל צעיר הוא התפתח ללא גבולות, והמצב שלו רק הולך ומחריף עם הגיל, גם בשנות העשרים והלאה.

כעת נתאר לעצמנו שהוא רוצה משהו. מאוד רוצה. ההורים נעמדים מולו ומורים שהדבר אסור. הוא מנסה להתוכח אך זה לא עוזר לו, הפעם הם לא מוכנים לוותר. אבל ברור שגם הוא לא הולך לוותר, וכיצד יוותר - אם מעולם לא התאמן לוותר? אם מעולם לא רכש גבולות?

אחד כזה ברור שלא ימנע מלקלל את הוריו ברגע של התפרצות. וגם לא יעזרו עדים והתראה, הוא בשלו! פורץ כל גדר אפשרי! הוא הרי "לא מסוגל להתאפק"!

* * *

כעת נבין בקלות מדוע "נִשְׁתַּל" הפסוק של מקלל אביו ואמו במקום שלכאורה אין לו כל שייכות. שכן יש שייכות - ועוד איך: **מי שגדל בלי גבולות עשוי לפרוץ את כל הגדרות במשך חייו, שהוא הרי מעולם לא התנסה בגבולות!**

בעקבות האסון הנורא באתרא קדישא מירון יש לומר, ההגנה החזקה ביותר נגד כל מיני פורענויות וסכנות היא האחדות:

לענ"ד הגיע הזמן שיתעוררו כולם לדעת שחינוך לדרך ארץ, כבוד הבריות, אהבת ישראל הוא לא איזה דבר 'שולי' אלא אחד מעיקרי הדת ורצון השם כמ"ש: **"ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ"**.

אם נהיה מאוחדים, מוותרים יותר, נוחים יותר, אוהבים יותר ודנים לזכות יותר, היינו גורמים קידוש השם עצום בכל העולם והיינו מוגנים לגמרי.

חיזקו ואימצו למעשה

נפתלי וינברג

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון? ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il